

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА

ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА БОЛЯРОВО ПРЕЗ 2026 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно чл. 2 от Закона за народните читалища, читалищата са юридически лица с нестопанска цел. Те са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. През 2026 г. се навършват 170 години от създаването на първото българско читалище в град Свищов на 30 януари 1856 г. По този начин се поставя начало на читалищната дейност в България.

На територията на община Болярово функционират шест читалища. Всички читалища са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на народните читалища в Министерство на културата и пререгистрирани според изискванията на ЗНЧ. Дейността на читалищата е обезпечена с държавна субсидия. Средствата за читалищна дейност се регулират и разпределят между читалищата по Механизъм /Стандарт/, определен от Министерство на финансите, като средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал 1 от ЗНЧ.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Болярово за 2026 година се създава в изпълнение на чл. 26а, (2) от Закона за народните читалища, въз основа на направените от Народните читалища в Община Болярово предложения за дейността им през 2026 година и е съобразена със стратегическите документи за развитие на общината.

Изготвянето на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Болярово за 2026 г. цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни обществени институции, реализиращи културната идентичност на Община Болярово, региона и България.

Програмата ще подпомогне годишното планиране и финансиране на читалищните дейности.

РАЗДЕЛ I. РЕСУРСИ. АНАЛИЗ НА РЕСУРСИТЕ

В Община Болярово съдебно регистрирани са и функционират 6 Народни читалища – гр. Болярово и селата Мамарчево, Воден, Ст. Караджово, Попово и Голямо Крушево. - Финансовата им обезпеченост за 2025г. е 273 770 лв. Субсидираните бройки бяха 14 като всяка получи по 19 555 лв.

Във всички читалища има библиотеки, в град Болярово има сформирана мъжка и женска певчески групи, както и коледарска. В с. Мамарчево – женска фолклорна група, в с. Воден има сформирани женска група, в с. Попово функционира коледарска група, в с. Г. Крушево – женска фолклорна група и в с. Ст. Караджово женска певческа група, танцова група, детска лазарска и коледарска група. Съхранени са бивши етнографски сбирки към читалищата в Болярово, с. Воден и към кметството в с. Крайново и в с. Стефан Караджово в къщата- музей на Стефан Караджа, за които се търси финансиране за озаконяването им като обществени колекции по смисъла на ЗКИН.

Къщата музей на Стефан Караджа се намира в родния двор на Стефан Караджа. Възстановена е върху имота, където е живяло неговото семейство. В нея са поместени

големи пана с родословието на революционера и негови портрети. През 1972г. е обявена за паметник на културата с национално значение.

В гр. Болярово е запазена автентична къща от периода след Освобождението – ценен паметник на местната строителна традиция. В нея е експонирана музейна сбирка, представяща предмети от традиционния бит, занаяти и култура на населението от общината. Сградата и експозицията допринасят за съхраняването и популяризирането на културно-историческото наследство на региона и създават предпоставки за развитие на образователни дейности и културен туризъм.

Всеки опит да се анализират и обобщят ресурсите за читалищна дейност в общината би довел до следния извод: народните читалища са важен фактор в развитието на местната култура в частност и като цяло на българската култура. Все повече те се очертават не само като културни центрове, но и като такива на гражданското общество.

Значителна част от мероприятията в Културния календар на Община Болярово са реализирани съвместно от общината, кметства и НЧ в общината. За реализиране на съвременните насоки за развитие на читалищното дело у нас, свързани с новите предизвикателства и европейското членство на страната ни е необходимо читалищата ни да продължат да работят за:

- Съхраняването на националните традиции и идентичност
- Активизиране на гражданското общество и реализиране на проекти, свързани с тази цел
- Отвореност на читалищата към по-широк кръг хора
- Създаването на международни културни връзки

Постигнатото в читалищната дейност може да стане база за решаване на проблемите пред читалищата. За някои от тях читалищата имат собствен потенциал. Такива са:

- обогатяване на дейността, усъвършенстване на предлаганите продукти и услуги;
- привличане на нови и главно млади читалищни членове, разширяване на социалния състав;
- квалификация на кадрите и нов тип мениджмънт.

Решаването на други проблеми изисква активното партньорство с местните власти и Министерството на културата:

- остарялата материално-техническа база и недостиг на средства за ремонт и поддръжка.

През 2025 година приключи изпълнението на проект на община Болярово: "Енергоефективна реконструкция на сградата на НЧ "Ана Маймункова" с. Воден, община Болярово, финансиран със средства от Националния план за възстановяване и устойчивост. Чрез проектното предложение се изпълниха мерки за енергийно обновяване на читалището.

През 2026 г. Народните читалища в с. Мамарчево и с. Стефан Караджово изпълняват проектни дейности, финансирани по Националния план за възстановяване и устойчивост. В рамките на реализираните проекти към двете читалища функционират дигитални клубове, оборудвани със съвременна техника и насочени към повишаване на дигиталната грамотност на населението. Дейностите са ориентирани към работа с деца, младежи и възрастни хора и включват обучение за работа с компютърни технологии, използване на електронни административни услуги и онлайн комуникация. Чрез тези инициативи читалищата разширяват традиционните си културно-просветни функции и се утвърждават като модерни обществени центрове, отговарящи на съвременните потребности на местната общност.

Реализирането на проектите по НПВУ допринася за намаляване на дигиталното разделение в малките населени места и създава предпоставки за устойчиво развитие на читалищната дейност в условията на дигитална трансформация.

РАЗДЕЛ II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ДОКУМЕНТИ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Утвърждаване на читалищата в Община Болярово като жизнени и функционални културно- просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ:

1. План за интегрирано развитие на община Болярово за периода 2021–2027 г.
2. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО 2021–2027 г.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО, ПОСРЕДСТВОМ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Приоритет 2.4. Подобряване параметрите на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги

Дефинираният приоритет за действие е насочен към подобряване количествените и качествени параметри на обектите на културната инфраструктура в община Болярово, в качеството им на важен елемент на качеството на живот на населението на дадена територия. Важно място заема и достъпът до културни услуги, като например провежданите на територията на общината различни културни мероприятия, имащи отношение както към качеството на живот на местните жители, така и към туристическата привлекателност на територията.

Мярка 2.4.1. Подкрепа реализацията на дейности за изграждане, реконструкция и модернизация на културната инфраструктура и предоставянето на културни услуги и събития

Предвидената мярка е в съответствие със значимостта на културните услуги и събития за повишаване качеството на живот на населението, както и за повишаване привлекателността на общината за гости и посетители на общинския център – гр. Болярово и останалите населени места в общината.

РАЗДЕЛ III. ДЕЙНОСТИ. КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

№ по ред	ДЕЙНОСТ	ДАТА/ ПЕРИОД НА ПРОВЕЖ- ДАНЕ	ОРГАНИЗАТОРИ
МЕСЕЦ ЯНУАРИ			
1.	Васильовден (Нова година) – сурвакане за здраве и берекет	1 януари	Всички НЧ
2.	178 години от рождението на Христо Ботев - Български поет и революционер - тематични кътове	6 януари	Всички НЧ, училища
3.	Свето Богоявление-Йордановден - <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тържествена литургия и хвърляне на Светия кръст в р. Поповска. Честване на празника Богоявление-Йордановден в с. Голямо Крушево	6 януари	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово, Община НЧ “Просвета-1927”-с. Голямо Крушево
4.	Ден на родилната помощ - <ul style="list-style-type: none"> ➤ отбелязване на празника, пресъздаване на традицията 	21 януари	НЧ “Възраждане -1912” – гр. Болярово; пензионерски клуб, Община НЧ “Стефан Караджа-1904”-с. Стефан Караджово НЧ „Светлина“, с. Мамарчево НЧ “Просвета-1927”-с. Голямо Крушево НЧ “Ана Маймункова-1894”-с. Воден НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”-с. Попово кметства
МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ			
1.	Кукери в с. Денница	февруари	км. наместник с. Денница
2.	Ден на лозаря – - Ритуал „Зарязване” и конкурс „Цар на виното“	14 февруари	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово НЧ „Ана Маймункова - 1894г.“, с. Воден НЧ “Просвета-1927”-с. Голямо Крушево НЧ “Стефан Караджа-

			1904”-с. Стефан Караджово, пенсионерски клуб Кметове и кметски наместници в общината
3.	Кукери в с. Стефан Караджово	14 февруари	Кмет с. Стефан Караджово
4.	153 години от обесването на Васил Левски - ➤ тематични кътове ➤ “Уроци по родолюбие”	18 февруари	Всички НЧ, училища
МЕСЕЦ МАРТ			
1.	Баба Марта - ➤ изложби на мартеници, конкурси, работилници ➤ общинска изложба Общински преглед на любителското художествено творчество. Награждаване на творчески колективи.	1 март	Всички НЧ Община
2.	148 години от Освобождението на България от Османско иго - ➤ преклонение пред паметника на загиналите във войните боляровци ➤ тематични кътове ➤ общоградско честване	3 март	Всички НЧ, кметства Общоградско мероприятие
3.	8-ми март – международен ден на жената ➤ изложби ➤ празник на жената	8 март	Всички НЧ, кметства
4.	Първа пролет-пролетно равноденствие ➤ изложби ➤ излети	20 март	Читалища, Училища, ДГ

5.	Световен ден на поезията ➤ изложба	21 март	НЧ “Светлина 1928“, с. Мамарчево
6.	Международен ден на театъра- Изложба на книги и фотоси на Георги Мамалев	27 март	НЧ “Светлина 1928“, с. Мамарчево
МЕСЕЦ АПРИЛ			
1.	Международен ден на детската книга - ➤ литературно четене ➤ включване в Национален „Маратон на четенето“	2 април	Всички НЧ, училища, ДГ
2.	От „Лазаровден до Великден“ – лазаруване, изложби, посещение на Етнографска музейна сбирка празнични литургии	4 април	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово
3.	Цветница – организиране на деца и посещение на местните храмове	5 април	НЧ „Ана Маймункова - 1894г.“, с. Воден НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”- с. Попово НЧ “Стефан Караджа- 1904”-с. Стефан Караджово НЧ “Светлина-1928”- с. Мамарчево ДГ „Здравец“
4.	Международен ден на ромите – празнична програма	8 април	НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”- с. Попово НЧ “Стефан Караджа- 1904”-с. Стефан Караджово
5.	Великден „Воскресение Христово“ – Църковни служба Работилници и тематични кътове, боядисване на яйца Празнично великденско хоро на центъра на село Воден	12 април	Всички НЧ и селища в общината Кметове и кметски наместници

6.	150 години от Априлското въстание (1876–2026)	20 април	Всички НЧ
7.	Световен ден на планетата “Земя” – ➤ екологичен кът – организирано почистване	22 април	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово
8.	Световен ден на книгата и авторското право - провеждане на седмица на четенето	23 април	Всички НЧ, училища
МЕСЕЦ МАЙ			
1.	Събор в с. Попово	2 май	НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”- с. Попово Кметство с. Попово
2.	Празнично честване – 100 г. от изграждането на храм „Рождество на Пресвета Богородица“ в с. Мамарчево	6 май	Кметство с. Мамарчево, НЧ с. Мамарчево, църковни настоятелства
3.	Гергьовден. Ден на храбростта и на Българската армия	6 май	Всички НЧ
4.	Ден на Европа – Излжба	9 май	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово
5.	11 май – Св. св. Кирил и Методий (църковен празник) 186 г. от рождението на Стефан Караджа и 122 години НЧ“ Стефан Караджа“ - Поднасяне на венци Патронен празник на ОУ „Стефан Караджа“	11 май	Читалища, църковни настоятелства Кметство с. Ст. Караджово НЧ “Стефан Караджа-1904”-с. Стефан Караджово ОУ „Стефан Караджа“
6.	Ден на библиотекаря - тематични кътове -Културни и образователни инициативи в библиотеките	11 май	Всички НЧ
7.	Традиционен събор в с. Камен връх	16 май	км. наместник с. Камен връх
8.	Ден на спорта – Спортни мероприятия и турнири	17 май	ДГ „Здравец“, ОУ „Стефан Караджа, СУ “Д-р Петър Берон“ МКБППМН ФК „Ботев”

			Кметства и км. наместничества Всички НЧ
9.	24 май – Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската писменост. <ul style="list-style-type: none"> ➤ тържества в училища и ДГ ➤ провеждане на час по родолюбие ➤ среща с дейците на образованието и културата 170 години от началото на читалищното дело в България (1856–2026)	24 май	Всички НЧ ДГ „Здравец“ СУ “Д-р Петър Берон“
10.	Традиционен събор на село Стефан Караджово	24 май	кмет с. Стефан Караджово
МЕСЕЦ ЮНИ			
1.	Международен ден на детето - организиране на забавления за деца и ученици	1 юни	Всички НЧ
2.	Ден на Ботев и загиналите за свободата на България 150 години от гибелта на Христо Ботев <ul style="list-style-type: none"> ➤ тематични кътове ➤ преклонение пред паметника на загиналите 	2 юни	Общоградско мероприятие Всички НЧ кметства
3.	XXVI Национален детски фолклорен събор -“Върбова свирка свири”	6 юни	Община Болярово, обществен съвет НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово
4.	Земляческа среща в с. Крайново	12 юни	Км. наместник с. Крайново
5.	Фолклорен събор- надпяване „Странджа е жива“ IV издание – празник с участие на НЧ Организиране на среща на набори 36,46,56 и 66	20 юни	км. наместник с. Денница
6.	Еньовден Пресъздаване на обичая “Еньова буля“	24 юни	НЧ “Просвета-1927”-с. Голямо Крушево
	205 години от гибелта на Индже	27 юни	НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”-

7.	войвода (1821–2026)		с. Попово
МЕСЕЦ ЮЛИ			
1.	Летни занимания с деца.	През летните месеци, ваканция за учениците	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово НЧ “Стефан Караджа-1904”-с. Стефан Караджово НЧ “Н.Й. Вапцаров-1930”-с. Попово НЧ “Ана Маймункова-1894”-с. Воден НЧ “Светлина 1928“, с. Мамарчево НЧ “Просвета-1927”-с. Голямо Крушево
2.	189 години от рождението на Васил Левски (1837–2026) Тематични кътове	18 юли	Всички НЧ
3.	Илинден празник в местността „Крастав кладенец” с. Ст. Караджово	20 юли	Кметство с. Стефан Караджово НЧ “Стефан Караджа-1904”
МЕСЕЦ АВГУСТ			
1.	Летни занимания с деца.	август	Всички НЧ
2.	Празник на църквата "Успение Богородично" - в с. Ст. Караджово. Празник на църквата "Успение Богородично" - в с. Колямо Крушево Параклис "Успение Богородично" - в с. Иглика Празник на църквата "Рождество на Пресвета Богородица" - в с. Мамарчево Празник на църквата "Успение Богородично" - в с. Шарково.	15 август	църковни настоятелства, кметства
3.	Празник на с. Голямо Крушево.	29 август	Кметство с. Голямо Крушево

			НЧ “Просвета-1927” с. Голямо Крушево
МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ			
1.	Съединението на България – тематичен кът 141 години от Съединението на Княжество България с Източна Румелия	6 септември	Всички НЧ
2.	Традиционен събор на с. Горска поляна	6 септември	км. заместник на с. Горска поляна
3.	Земляческа среща в село Воден	12 септември	НЧ “Ана Маймункова- 1894”-с. Воден Кмет с. Воден
4.	Първият учебен ден Тържествено откриване на новата учебна година	15 септември	СУ „Д-р Петър Берон“ ОУ „Стефан Караджа“
5.	Традиционен събор на с. Мамарчево	19 септември	кмет с. Мамарчево НЧ “Светлина-1928”-с. Мамарчево
6.	Ден на Независимостта на България – 22 септември 1908 г. 118 години тематични кътове	22 септ.	Всички НЧ, училища
МЕСЕЦ ОКТОМВРИ			
1.	Международен ден на възрастните хора. Световен ден на музиката и поезията - „На седянка с песни и танци“ в с. Голямо Крушево	1 октомври	Всички НЧ и пенсионерски клубове, кметства
2.	66 години от създаването на в-к „Крайгранична искра”, 1960г.	октомври	Община, Редакционен екип на в-к „Крайгранична искра” НЧ „Възраждане - 1912”
3.	Димитровден – храмов и общоградски празник. - общоградски празник	26 октомври	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово

	<ul style="list-style-type: none"> - празнична литургия - спортни мероприятия 		
МЕСЕЦ НОЕМВРИ			
1.	Ден на народните будители <ul style="list-style-type: none"> ➤ тържества в у-ща и ДГ ➤ тематични кътове ➤ викторини 	1 ноември	Всички НЧ СУ, ОУ, ДГ
2.	Ден на християнското семейство <ul style="list-style-type: none"> - посещение на музейна сбирка и запознаване с традициите и обичаите на българското семейство 	21 ноември	Всички НЧ ДГ
МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ			
1.	Международен ден на хората с увреждания. Изложба на социални заведения	3 декември	Читалища, социални заведения
2.	Коледни тържества и тържествено запалване на светлините на общинската елха и елхите по населените места	декември	Всички НЧ, община
3.	Бъдни вечер Коледуване	24 декември	НЧ “Възраждане 1912” – гр. Болярово НЧ “Стефан Караджа-1904”-с. Стефан Караджово НЧ “Ана Маймункова-1894”-с. Воден НЧ “Светлина 1928“, с. Мамарчево
4.	Рождество Христово <ul style="list-style-type: none"> - празнична литургия - работилници за изработка на сурвачки - благотворителна коледна изложба 	25 декември	Читалища, кметства, училища и ДГ
5.	Празник по повод Коледа и Нова година на центъра на село Мамарчево	29 декември	НЧ “Светлина 1928“, с. Мамарчево Кметство с. Мамарчево